

„Byla to velká výzva, přejít z převážně akademického prostředí do prostředí justičního,“ říká doc. JUDr. Zdeněk Kühn, Ph.D., soudce Nejvyššího správního soudu, vysokoškolský pedagog a autor řady právnických děl

připravila
Marie Novotná

Jak dlouho pracujete na Nejvyšším správním soudu a co Vás přivedlo na tento soud?

Na soudě jsem již deset let, od roku 2008. Jako praktikujícího akademika mne soudcovská práce vždy zajímala, zajímala mne metodologie výkladu práva, psal jsem o ní v právní literatuře, naše soudy hodně kritizoval, měl jsem i řadu přednášek pro soudce, včetně soudců Nejvyššího správního soudu. Vystupoval jsem jako právní expert i před soudy v USA a měl jsem tak i praktické srovnání s českou justicí.

Někdy v roce 2007 mne oslovil s nabídkou „angažmá“ předseda Nejvyššího správního soudu Josef Baxa. Ta nabídka, jak si dodnes vybavuji, mne jednak překvapila (přece jen jsem byl vůči české justici poměrně hodně kritický), jednak velmi zaujala. Byla to velká výzva, přejít z převážně akademického prostředí do prostředí justičního. Po deseti letech určitě nelituji, práce na Nejvyšším správním soudě je zajímavá a je tu skvělý kolektiv soudců, asistentů i dalších zaměstnanců. Na práci mi vyhovuje i rozhodnutí pléna staré několik let, kdy jsme zrušili kolegia a dnes již tedy soudce není specializován, dělá v podstatě veškerou agendu správního práva. Je to náročné, ale současně zajímavé.

Jste soudcem Nejvyššího správního soudu. Jste vysokoškolským pedagogem. Nejvyšší správní soud je soudem, kde jsou soudci, kteří neprošli soudnictvím od prvních stupňů. Jak jste vnímal loňskou diskuzi o výběru soudců z řad jiných právnických profesí?

Určitě pozitivně vnímám snahy předsedy Nejvyššího soudu profesora Šámala o větší pestrost tohoto soudu, o otevření soudu i lidem mimo kruhy kariérní justice. Ostatně cokoliv jiného by ode mne (s ohledem na můj profesní původ) bylo pokrytectví. Hluboce věřím, že kontinentální vysoké soudy by neměly být složeny jen z kariérních soudců. Myslím si, že určitá forma mixu, jako je tomu na Nejvyšším správním soudu (cca polovina soudu je složena ze soudců kariérních, druhá půlka z lidí původem mimo justici, ať již z advokacie, soukromé či veřejné sféry, nebo akademie), má svůj význam. Pestrý soud, složený z lidí s pestrou profesní minulostí, má větší tendenci k intelektuálnímu pohybu, vývoji.

Jde ale také o nebezpečí zapouzdření se. Nebezpečím kontinentální justice, která by byla reprodukována jen z kariérních soudců, je intelektuální uzavření do sebe sama, do světa bezduchých právnických formulí. Taková justice ale ztratí kontakt s realitou, ztratí podporu běžných lidí. Když přijde krize, když přijde náběh k autoritativnímu státu, autoritářům se povede mnohem snáze s justicí zamést a její nezávislost likvidovat a okleštit. Ostatně pro příklady těchto jevů se nemusíme dívat do daleké ciziny, stačí se podívat přes hranice do Polska či Maďarska.

Jste v čele senátu č. 14. Můžete čtenáře Komorních listů více seznámit s prací tohoto senátu?

Současné české pojetí kárných senátů je vlastně novodobým zákonodárným experimentem. Složení je dáno zákonem, dva soudci, jeden z NSS, jeden z NS, advokát, dva zástupci exekutorů, jeden pracovník Kanceláře veřejného ochránce práv. Pokud jsem před chvílí chválil pestrost v justici, kárné senáty jsou podle mne názornou ukázkou takovéto pozitivní pestrosti. Přítomnost mnoha právnických profesí zaručuje větší legitimitu našeho rozhodování, současně ale i jeho větší racionalitu. Lapidárně řečeno, samozřejmě že neznám všechny spleitosti exekutorské práce, respektive jako svou povahou člověk, který exekutorské právo nikdy nedělal, bych měl přirozenou tendenci sklouzávat k nějakým šablonovitým a učebnicovým řešením. Proto je korekce ze strany praktiků, hlavně exekutorů, určitě skvělá. Z žádného zákona nevyčtete, jak se určité věci dělají v praxi. K tomu potřebujete lidi, kteří ty věci opravdu v praxi dělají.

Určitý problém může být jednoinstančnost řízení před kárnými senáty. Alespoň do jisté míry na to zákonodárce reaguje tím, že požaduje většinové rozhodnutí o vině i o všech dalších výrocích (včetně sankce). K potrestání

tedy potřebujete alespoň čtyři hlasy z šesti. To je myslím rozumná garance toho, že senát bude v odůvodněných případech spíše mírnější než přísnější.

Upřímně si ale myslím, že stávající situace je dočasná, daná kritikou předchozí kárné praxe provozované Exekutorskou komorou. Do budoucna vidím jako řešení návrat exekutorské kárné agendy zpět Exekutorské komoře. Ostatně mezi pracovníky Exekutorské komory, kteří reprezentují kárné žaloby před naším soudem, vidím skutečné profesionály. Proto si nemyslím, že by kárná pravomoc měla být Exekutorské komoře navěky odňata.

Jak máte rozdělenou agendu se senátem č. 15?

Rozdělení je dáno klasicky, pořadím nápadu. Jiné rozdělení (nějakou specializací, například) mezi námi není.

Pozorujete, že se mění vnímání exekutorů společností?

To je hodně široká, spíše politologická otázka. Excesy první dekády tohoto století exekutorský stav velmi poškodily. Ostatně právě tyto excesy a neschopnost tehdejší Exekutorské komory proti nim rázně zakročit vedly k vytvoření kárného řízení, o kterém jsme spolu hovořili. Zlý obraz, který někteří exekutoři celé profesi vytvořili, si s sebou nese profese exekutorů dodnes.

S tím ale souvisí širší aspekt celé věci, ve kterém jsou ale exekutoři spíše nevinně (byť samozřejmě i to jim zhoršuje celospolečenský obraz). Dlouhodobě není společensky únosné, aby tu byly statisíce lidí v dluhové spirále, s mnohačetnými exekucemi, mnoho z těch exekucí je navíc asi i dosti problematických (exekučními tituly jsou často z hlediska práva velmi problematické rozhodčí nálezky). Tato situace vytváří ohromnou skupinu lidí, která se v podstatě vytrácí z legálního ekonomického života a existuje v šedé sféře práce načerno, nepostižitelné hrozícími exekucemi. Celonárodní ekonomické škody z toho vznikající jsou enormní, drtivá většina politiků to ale vůbec neřeší. Namísto toho se řeší nesmysly typu kouření v hospodách či zbraňové regulace Evropské unie. Pokud budeme k tomuto problému nadále neteční, šeredně na to doplatíme. Nemluvě o tikající sociální bombě.

Proč se soudní exekutoři dnes dostávají před váš senát?

Těch důvodů je hodně, často se dostávají před náš senát po právu, nezřídka jsou to ale návrhy velmi problematické. Již několikrát se nám stalo, že byl exekutor „pohnán“ před náš soud kvůli něčemu, co nemohu nazvat jinak než hloupostí. Vždy jsem to na závěr projednávání zdůraznil – nepovažuji prostě za přijatelné, aby exekutoři byli před kárný senát popotahováni pro malichernosti, které v žádném případě nemohou být kárným deliktem (třebas různě stylizovaná rozhodnutí v situaci, kdy styl a forma rozhodnutí nijak sjednocen nebyl).

Z těch nejvážnějších věcí, které jsme rozhodovali, to byla totální rezignace exekutora na součinnost s dohledovými orgány – exekutor prostě dohledové orgány okázale ignoroval. V jiném případě to byl případ exekutora, který se sám dostal do velkých dluhů, byly proti němu vedeny mnohačetné exekuce. V obou případech byli exekutoři odvoláni z funkce, v tom druhém případě jsem už v soudní síni zdůraznil, že exekutor svým počínáním dělá hanbu celému svému stavu.

Nejzajímavějším případem v poslední době byla kauza prezidentky Exekutorské komory, kdy jsme hledali nelehkou rovnováhu mezi dovolenou správou vlastního majetku exekutorem a nedovoleným podnikáním. Rozhodli jsme to nakonec tak, že exekutorka se dopustila nelegálního outsourcingu pravomocí, které na ni delegoval stát.

Můžete porovnat kárná řízení se soudními exekutory, která dnes vedete, s řízeními v minulosti? Jsou v něčem jiná? Můžete vyvodit závěry či poučení pro exekutory z činnosti vašeho senátu?

Nechci moc srovnávat s minulostí, jsem členem kárného senátu několik posledních let, takže moje „historická“ paměť nijak zvlášť daleko nesahá. Nějakou radikální proměnu projednávaných věcí nicméně nevidím. Mění se ale odpovědi kárného senátu na závažnost projednávaných deliktů. Náš senát opakovaně říká, že exekutor musí poctivě a v souladu s právem poskytovat součinnost dohledovým orgánům. Příliš často se nám stává, že exekutor je žalován proto, že dohledovým orgánům neposkytne součinnost, nedodá spisy, nesdělí požadované informace. Tím ale znemožní efektivně provést kontrolu ve svém úřadě. Zatímco raná judikatura kárných senátů k tomu byla relativně shovívavá, náš senát se od počátku své činnosti dívá na podobná provinění velmi přísně, v zásadě je kvalifikujeme jako závažný kárný delikt. Za

podobné delikty jsme uložili stotisícové pokuty, jednou, jak už jsem řekl, dokonce i odvolání z funkce.

Exekutorská komora ČR poskytuje svým členům vzdělávání a školení. Máte čas na to, abyste přednášel exekutorům, jejich kandidátům a koncipientům?

Nemyslím si, že bych mohl něco smysluplného přinést pro oblast agendy exekutorské, přece jen nejsem na exekuční činnost žádný expert. Před pár měsíci jsem se ale s kolegy z kárného senátu domluvil, že přispějí několika kapitolami do nového komentáře k exekučnímu řádu, který mimochodem píšeme pro Wolters Kluwer. Pokryju ale jen kárnou agendu, k níž snad mám co říci.

Máte ještě čas psát knihy?

Není to tak snadné, jak to bývalo. I před deseti patnácti lety, kdy jsem byl literárně plodnější a nebyl ještě na soudě, jsem byl zatížen spoustou dalších činností, takže psát ve stresu a v návalu dalších povinností je asi souzeno skoro každému českému akademikovi. Je pravda, že po jmenování na soud píšu méně. Dílem je to dáno tím, že prostě píšu rozsudky, a nemám pak chuť a energii na něco dalšího. Snažím se ale v rámci možností psát dál, byť dnes často spíše jen větší články, které mi ale vychází v zahraničí – publikoval jsem v posledních létech nejen anglicky, ale překlady mých prací vyšly i v ruštině, čínštině, bulharštině a dokonce arabštině. Krom článků nyní pracuji na velkém komentáři k soudnímu řádu správnímu, který směřuje k dokončení v nejbližších měsících (vyjde také u Wolters Kluwer). Mojí ambicí, o které bohužel zatím spíše jen mluvím, než že bych na tom opravdu pracoval, je pak napsat kvalitní knížku k právní metodologii a otázkám výkladu práva. To je ale bohužel spíše dlouhodobější záměr.